

SPRAVODAJ OBCE LIPTOVSKÝ PETER

ROČNÍK IX.

NOVEMBER 2014

č. 2

Volíme starosta

Miestna volebná komisia v Liptovskom Petre podľa § 23 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obci v znení neskorších predpisov vyhlasuje, že pre voľby starostu a poslancov obce zaregistrovala týchto kandidátov:

1. Jozef Masarovč,
45 r., elektrotechnik,
Liptovský Peter 401,
nezávislý kandidát

2. Ján Palider,
49 r., riadiaci pracovník,
Liptovský Peter 252,
nezávislý kandidát

3. Anna Papajová, Bc.,
51 r., starostka,
Liptovský Peter 255,
nezávislý kandidát

4. Pavel Slabej, Ing.,
52 r., informatik - ekonóm,
Liptovský Peter 209,
nezávislý kandidát

Volíme poslancov obecného zastupiteľstva

1. Ľubomír Belobrad, Ing.
46 r., technik, Liptovský Peter 10, nezávislý kandidát

4. Ľubomír Gajdoš,
64 r., nástrojár, Liptovský Peter 84, SMER – SD

7. Miroslav Krčula,
57 r., elektrikár, Liptovský Peter 243, nezávislý kandidát

10. Ľubica Uličná,
59 r., učiteľka MŠ, Liptovský Peter 400, SMER – SD

2. Matej Čukan, Ing.,
39 r., manažér, Liptovský Peter 261, nezávislý kandidát

5. Ján Kamenský, Bc.
23 r., študent, Liptovský Peter 256, nezávislý kandidát

8. Ľubomír Orieška, Ing.,
57 r., radca - koordinátor, Lipt. Peter 257, SMER – SD

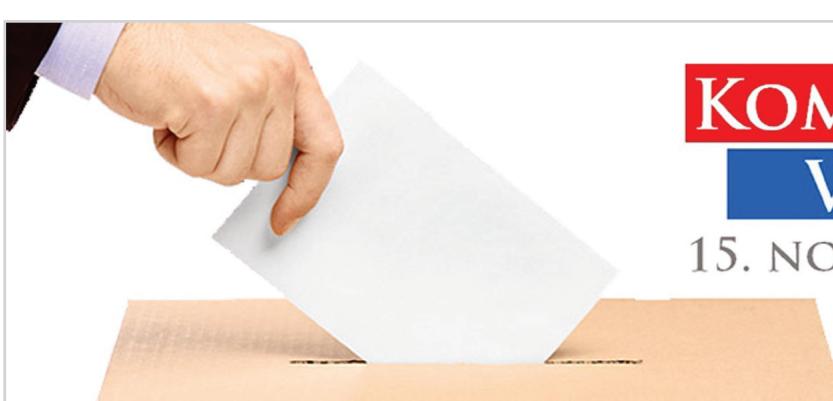
11. Marek Zachar,
30 r., živnostník, Lipt. Peter 255, nezávislý kandidát

3. Jana Fabianová,
31 r., úradníčka, Lipt. Peter 82, Strana demokratického Slovenska

6. Milan Kelčík, Ing.,
54 r., projektový manažér, Lipt. Peter 4, SMER – SD

9. Peter Šed'o,
37 r., živnostník, Liptovský Peter 80, Strana TIP

12. Stanislav Žiška,
35 r., živnostník, Liptovský Peter 4, nezávislý kandidát

**KOMUNÁLNE
VOLBY**

15. NOVEMBRA 2014

Obec s dobrým finančným zdravím a kondíciou

Koniec volebného obdobia je dobrou príležitosťou k bilancovaniu práce obecného úradu i obecného zastupiteľstva. V úvode treba povedať, že Liptovský Peter je dnes obec, ktorá nemá problémy so základnou infraštruktúrou. Výhodou je aj jeho dobrá poloha v susedstve mesta, ktoré okoliu poskytuje rôzne služby, na vidieku často bežne nedostupné i väčší počet obyvateľov, čo zasa umožňuje väčší prílev peňazí z podielových daní do obecnej pokladnice.

Podme však po poriadku. V roku 2011 obecný úrad prištúpil k nutnej rekonštrukcii materskej školy. Obnovila sa kuchyňa (8,5-tisíc €) a na budove sa opravila strecha (16-tisíc €). Vymenili sa okná v kultúrnom dome, pribudlo osvetlenie prechodu pre chodcov (2-tisíc €) a dokončil sa 12-bytový dom (702-tisíc €). V nasledujúcom roku nám pribudol chodník s vyznačením cyklotrasy, ktorý vedie obcou okolo parku (59-tisíc €), kúpil sa malý traktor – kosačka a v kultúrnom dome sa rekonštruovali sociálne zariadenia. V roku 2013 pribudol ďalší chodník s vyznačením cyklotrasy, ktorý tento raz viedol cez sídlisko (59-tisíc €). V tomto

• Na sídlisku medzi bytovkami vyrástlo nové detské ihrisko.

roku sa na sídlisku rozsírili parkovacie miesta (36-tisíc €). Za 4 500 € urobil obecný úrad zmeny a doplnky v územnom pláne. Z hľadiska investícií bol najbohatší rok 2014. Od kultúrneho domu po križovatku na hlavnej ceste sa vyasfaltovala miestna komunikácia (35-tisíc €), vybudoval sa chodník pre pešiacich na sídlisko od Stupku po Murtina (19-tis. €) a chodník za obchodom (2 000 €). Bez pár metrov v tomto volebnom období pribudlo v obci 900 m chodníkov. Dnes sme bohatší aj o nové detské ihrisko (11 500 €), a za sebou máme aj nákladnú rekonštrukciu verejných

osvetlenia (245-tisíc €), či rekonštrukciu cesty Za kostolom a v uličke pri obecnom úrade. Zároveň sa v tomto roku začala IBV v lokalite Tále, kde pribudne 13 rodinných domov. Obecný úrad na tieto investičné podujatia nepoužil iba vlastné zdroje. Svojou aktivitou mimo rozpočtu získal 361-tisíc €.

Obecný úrad v tomto období plnil aj spoločenské poslanie. Organizoval pravidelné podujatia ako je športový deň detí, stretnutie s jubilantmi, uvítanie detí do života, mikulášske rozvescovanie stromčeka, vianočný turnaj vo futbale, či tradičné vystúpenia ochotníckych

divadiel. Pozornosť venoval aj príležitosťom výročiam akými boli vlaňajšie oslavy storočnice narodenia nášho rodáka, fotografa Martina Martinčeka, či tohtoročná storočnica divadelníctva v Liptovskom Petre.

Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy zaradil Liptovský Peter medzi obce s dobrým finančným zdravím. V hodnotení uplynulého roka sme napríklad za našu obec dosiahli skóre 4,8. Finančné zdravie obce hovorí o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a či príslušnej obci hospodárenie spôsobuje, alebo nespôsobuje problémy. Finančné zdravie je vyjadrené číslom v intervale 0 (najhoršie) až 6 (najlepšie) a počíta sa kombináciou piatich vybraných indikátorov finančnej stability: celkového dlhu, dlhovej služby, záväzkov neuhradených 60 a viac dní po lehote splatnosti, okamžitej likvidity a základnej bilancie. Toľko teda hovorí pohľad zvonku, ktorý môžeme považovať za objektívny. O dobrom hospodárení obce vypovedá i fakt, že na rezervnom fonde má dnes úsporu 157-tisíc eur, čo znamená, že nepodľahol ani tlaku volebnému roku, v ktorom sa z rozpočtu miňa štedrejšie. (plk)

Dôchodcovia sa vydali za slnkom a morom

Dôchodcovia združenie v petranskej jednote dôchodcov prezili bohatý a činorodý rok. Ich organizácia má dnes 40 členov, ktorí sa na jar i v jeseni každý párný pondelok stretávajú na klubových posedeniach.

Nový predseda základnej organizácie Ján Cholvádt nás informoval, že na týchto stretnutiach sa nerozoberajú len klasické seniorské problémy, ale dôchodcovia sa vyjadrujú aj k platným sociálnym a zdravotným právnym normám, k problémom ľudí, ktorí sú v sociálnej nôdze, ale tiež k spoločenskej činnosti členov. Na výročnej členskej schôdzke napríklad prijali plán, ktorý sa im darí plniť. V susednom Jamníku sa v maskách zúčast-

nili fašiangového sprievodu, v kultúrnom dome pochovávali basu, oslavili aj Medzinárodný deň žien a v Liptovskom Jáne majálesu. Dôchodcovia si sami zorganizovali rekreáciu. Za slnkom a morom sa vydali do Chorvátska do Biogradu u moru. Pre členov, ale aj všetkých dôchodcov z Liptovského Petra uskutočnili v septembri autobusový zájazd do polovníckeho kaštieľa v Antole a tiež do banskoštavnických baní, ktoré si prezreli v prípláštoch a s prilbami na hlave. Kedže je pokročilá jeseň opäť sa pravidelne stretávajú na klubových dňoch a ako každý rok v rámci pomoci obci sa chystajú od lístia a konárov vyčistiť cintorín. Záver roka už tradične strávia pri mikuláš-

skej vianočnej kapustnici. Ako sa nám Ján Cholvádt na záver zdôveril, radi by uvítali medzi

sebou aj viac dôchodcov z obce, čo by bolo iba k prospechu všetkým.

Materská škola je už vybavená interaktívnymi tabuľami

Začal sa nový školský rok 2014/2015. Stalo sa už tradíciou, že počas letných prázdnin sa v našej materskej škole vždy niečo rekonštruuje, prerába, vylepšuje. Nebolo tomu inak ani počas uplynulých prázdnin. V tomto školskom roku bude navštěvať naše zariadenie 32 detí od dvoch do šiestich rokov. Jedna spoločná jedáleň a spálňa, ktorú mali deti do teraz už nebola postačujúca. Museli sme teda preorganizovať priestory tak, aby sme vytvorili vhodné prostredie na stolovanie a spanie našich detí. Za finančnej pomoci obecného úradu a pani starostky, boli kúpené nové lehátky pre všetky deti. Z rodičovských príspevkov sme zabezpečili nové paplóny a vankúše. V roku 2015 má obec Liptovský Peter ako nás rziadovateľ naplánovanú rekonštrukciu podkrovia čím sa vytvorí podmienky na skvalitnenie

predprimárneho vzdelávania detí. Je vypracovaný aj projekt na vybudovanie nového areálu v školskej záhrade s drevenými preliezačkami, hojdačkami, pieskoviskom, ktoré by mali byť na rozdiel od tých terajších bezpečné a nezávadné. A podarilo sa nám ešte čosi. Naša materská škola sa zapojila do projektu Ministerstva školstva SR, odkiaľ sme získali do každej triedy interaktívnu tabuľu, tlačiareň a počítač. Tako budú mať naše deti možnosť oboznamovať sa s okolitým svetom aj prostredníctvom modernej digitálnej techniky.

Rada by som vás informovala aj o akciach ktoré v spolupráci s obcou a rodičmi plánujeme uskutočniť v tomto školskom roku. Vystúpenia v Kultúrnom dome v Liptovskom Petre: Úcta k starším, Posedenie pri stromčeku, Deň matiek, Medzinárodný deň detí. V priestoroch materskej školy

pripravujeme jesenné tvorivé dielne s rodičmi, predplaneckú prípravu detí počas celého školského roku, divadelné predstavenia, exkurzie. Deti sa môžu tešiť aj na návštevu Skanzenu v Pribiline, návštevu a tvorivé dielne v Národopisnom Múzeu v Liptovskom Hrádku, návštevu soľnej jaskyne v Liptovskom Mikuláši, exkurziu roľníckeho družstva, školské výlety, Deň Zeme a iné.

Čo dodať na záver? Hádam to, že pri dobrej vzajomnej komunikácii medzi obcou, rodičom a školou, sa dajú i v dnešnej zložitej dobe, ked' všade chýbajú financie, skvalitňovať podmienky výchovy a vzdelávania. Ved', v konečnom dôsledku, všetkým nám ide o spoločnú vec - mať zdravé, šťastné a múdre deti.

**Tatiana Salvová,
riaditeľka MS**

Urbárnici zápasili s lykožrútom, víchricou i veľ'kou vodou

Ani tento rok neboli v našom urbárskom spoločenstve ľahký. V prvých mesiacoch roka sme v lokalite Hájik robili výber smrekov, ktoré napadol lykožrút lesklý, čo sa prejavovalo schnutím vrcholovej časti stromu.

Celkovo sme vytážili približne 230 m³ napadnutého dreva. Vzápäť prišiel 16. máj, keď nás postihla ďalšia z tatranských smršti, ktorá neušetrila naše lokality Hrbáčku a Peterskú siatinu v Račkovej doline, kde v našich porastoch vylámal a vyvrátila množstvo stromov. Do likvidácie kalamity okamžite nastúpili dve skupiny pilčíkov aj s UTK. Keďže bol ešte školský rok, veľmi dobre nám pri tom pomohli študenti z lesníckej školy, s ktorou už roky spolupracujeme. Spoločne sme vycistili najproblematickejšie miesta a holiny, z ktorých sme povyvážali haluzinu. Len pre zaujímavosť, za dva dni 130 žiakov odstránilo z porastu cca 10 kamiónov biomasy, ktorá bola spracovaná na energetickú štiepku. Takže, zatial' čo susedné spoločenstvá ešte len uzatvárali zmluvy a obstarávania, v našom spoločenstve sme

30. júna skonštatovali, že kalamitu sme zvládli a jej následky odstránili.

Najhoršie pri májovej smršti bolo, že spôsobila prevažne roztrúsenú kalamitu na ploche cca 40 hektárov. Drevo sa nám však podarili predať osvedčeným odberateľom v spracovateľských podnikoch u nás i v zahraničí. Smutné bolo, že veľkí hráči na trhu využili prebytok dreva a jeho ceny rýchlo klesli. Neznamená to nič iné, len toľko, že viacerí

lesní hospodári teraz budú mať menej financií na nové zalesnenie a starostlivosť o les.

Extrémne počasie postihlo aj pobrežné porasty pri rieke Belá, kde nám v lokalite Lasce voda zobraťa cestu a od diaľničného mostu pri Dovalove mestami aj brehy so stromami. Momentálne rokujeme so správcom toku Povodím Váhu o náprave tejto situácie. Narázame však pri tom na množstvo prekážok od obmedzení Naturu 2000 až po nedostatok pe-

ňazí u správcu, ktorý by mohol problém vyriešiť v rámci protipovodňových opatrení.

Takto sme teda v petranskom urbári prežili rok a keďže toto je posledné číslo Spravodaja dovolujem si podakovať všetkým, ktorí nám pri starostlivosti o spoločný majetok pomáhali. Hodne zdravia prajem všetkým obyvateľom obce.

Milan Krivoš

Blahoželáme

V sobotu 25. októbra sme si už tradične v kultúrnom dome pripomenuli výročia našich spoluobčanov: Zdenky Uličnej, Antónie Pokornej, Antona Baláža, Eleny Kubániovej, Ol'gy Mihokovej, Zuzany Stromkovej, Františka Kunáka, Heleny Zuzaniakovej, Boženy Tvaruškovej, Karla Pražáka, Jána Juríka, Márie Gajdošovej, Ireny Šoltésovej, Rudolfa Morávku, Viktória Dulovcovou, Evy Valkovej, Kláry Rerkovej, Eleny Mikulovej, Eleny Tomčíkovej, Jozefa Minarčinu, Zdenky Ilavskej, Františka Rerku, Jozefa Garaja, Jána Cibulu, Zdenky Belobradovej.

Z história samosprávy v Liptovskom Petre

Richtár

bol predstaviteľom mestskej alebo obecnej samosprávy. Pojem pochádza z nemčiny (richter), latinským ekvivalentom je iudex, čo poukazuje na jeho dvojitú funkciu - predstaviteľa samosprávy a súčasne sudsca. V staršom období do konca 13. storočia sa tento pojem vzťahoval iba na predstaviteľa obecnej samosprávy na dedine. Richtár stál na čele obecnej rady zloženej z prisažných (iurati, scabini, boženici) v počte 6 až 12 i viac členov. Hoci boli Dedinskí richtári volení obecnou pospolitosťou, boli za výkon svojej funkcie zodpovední zemepánovi. Okrem vlastnej správy obce a vykonávania nižšieho súdnictva mali spolu s drábmi zemepána na starosti plynulé odvádzanie poddanských dávok, desiatku a deňiatku, ako aj štátnych daní. Údaje z obdobia neskorého feudalizmu informujú o spôsobe volby dedinských richtárov. Poddaní ich mohli voliť z troch kandidátov

navrhnutých zemepánom. Po roku 1850 richtári v obciach stratili súdnu právomoc a boli zaradení do štátnej správy. Po vzniku Československa 1918 v mestách zostali starostovia a v obciach richtári. Tak to bolo až do roku 1942, keď boli miesto nich ustanovení vládni komisári, na odporúčania okresných úradov menovaní vládou. Túto funkciu v roku 1944 znova prevzali starostovia a po roku 1945 predsedovia národných výborov. V roku 1990 sme sa znova vrátili k pomenovaniu starosta. Prvým známym richtárom v Liptovskom Petre bol Matej Janík, pri ktorom sme našli iba letopočet 1770. Odvtedy, za 244 rokov, sme mali 61 richtárov, predsedov a starostov. Len pre zaujímavosť, prvá žena, ktorá bola v našej obci zvolená do tejto funkcie je doterajšia starostka Anna Papajová.

Obecní prisažní, boženici (dnes skôr poslanci)

boli volení na rovnaké obdobie ako richtár. Volilo ich obecné zhromaždenie. Na zasadnutia do rady, kde bola ich účasť povinná, ich zvolával richtár. Prisažní pomáhali ako prísediaci pri sudcovskej činnosti richtára a ako obecná rada. Z našej obce sa v pobočke štátneho archívu v Lipt. Mikuláši zachovala z 19. storočia prísaha boženíkov.

Zamestnanci

boli tiež súčasťou obecnej samosprávy. Napríklad v Liptovskom Petre to bol hajči, čiže strážnik a neskôr zvonár. Z roku 1851 sa nám zachovala zmluva, ktorou bol do tejto funkcie ustanovený Pavol Števček. Obec ho vyplácala v naturáliach, ale i v peniazocho. Z 19. apríla 1863 sa nám zachovala tiež dohoda medzi obcou a obecným zvonárom Martinom Kermietom, ktorý bol zamestnaný za horších podmienok, pretože bol vyplácaný iba v naturáliach a jeho úlohou bolo strážiť dedinu od

ohňa, zlodejstva a vykonávať aj hajčovstvo.

Notár

musel byť od roku 1785 podľa zákona v každej liptovskej obci. Z rokov 1843 až 1850 je v L. Petre písomne doložený nám prvý známy notár Ján Uličný. Svojim podpisom overoval všetky dokumenty vzniknuté z úradnej činnosti obce. Notár bol členom obecného zastupiteľstva, rady i komisií s hlasovacím právom. Mal silnú právomoc, pretože mohol vetovať uznesenia a rozhodnutia obce i jej orgánov. Aj notári sa postupne stali štátnymi úradníkmi. V roku 1894 vznikli v Uhorsku štátne matriky, ktoré viedol notársky úrad. Pod Obvodný notársky úrad v L. Petre patrili v rokoch 1871 – 1945 aj obce Jamník a Vavrišovo. Úrad zanikol tesne po oslobodení. Podobne, tieto obce aj v rokoch 1945 – 1950 administratívne patrili k L. Petru. Vtedy ale už spadali pod inštitúciu s názvom Obvodný úrad miestneho národného výboru.

Rok dobrovoľných hasičov v skratke

Členovia nášho dobrovoľného hasičského zboru už v apríli absolvovali skúšky odbornosti. Na druhý stupeň si odbornosť zvýšili dvaja a na tretí stupeň siedmi požiarinci. V júni sa v Liptovskom Hrádku zúčastnili okrskovej preverky pripravenosti, v ktorej obsadili

druhé miesto a tiež taktického cvičenia v Liptovskej Porúbke. To bolo zamerané na lokalizáciu požiaru v bytovkách pri ihriisku za účasti profesionálnych hasičov a v júli zasa zabezpečovali na ceste hladký prejazd cyklistov v preteku Tour Tatry. Martin Zuzaniak, Marek Chrupka a Matúš Milošiak sa v auguste zúčastnili na súťažiach dvojčlenných družstiev s názvom Železny hasič, ktorí sa konali v Kráľovej Lehote a Liptovskej Porúbke. Naši dobrovoľníci si v septembri opäť na športoviske zmerali sily s kolegami z iných obcí v 5.

ročníku súťaže o Putovný pochár primátora mesta Liptovský Hrádok. V nej obsadili pekné 3. miesto. Aj v posledných mesiacoch roka ich ešte čaká práca.

V našej obci budú vykonávať preventívne protipožiarne prehliadky budov, ktoré sa obvykle robia pred začiatkom vykurovacej sezóny.

